

**Advies van de Raad van het BIPT
van 27 augustus 2025
over
het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 26
januari 2018 betreffende de postdiensten, teneinde in
iedere gemeente een pakketautomaat te voorzien**

INHOUDSOPGAVE

1.	Voorwerp	3
2.	Analyse van het wetsvoorstel	4
2.1.	Economische aspecten	4
2.1.1.	<i>Evolutie aantal pakketautomaten</i>	<i>4</i>
2.1.2.	<i>Spreiding pakketautomaten en andere postale punten</i>	<i>6</i>
2.2.	Juridische analyse	7
2.2.1.	<i>Situering wetsvoorstel binnen huidig juridisch kader</i>	<i>7</i>
2.2.2.	<i>Juridische implicaties verplichting</i>	<i>9</i>
2.2.2.1.	Universele Dienst versus Dienst van Algemeen Economisch Belang.....	9
2.2.2.2.	Vergoeding.....	10
2.2.2.3.	Openstelling andere operatoren.....	10
2.2.2.4.	Andere modaliteiten.....	11
2.2.2.5.	Inwerkingtreding en evaluatie wet.....	11
3.	Conclusie	12
4.	Bijlagen.....	13
4.1.	Bijlage 1 – Vraag Kamercommissie	13
4.2.	Bijlage 2 – Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten, teneinde in iedere gemeente een pakketautomaat te bekommen	15

1. Voorwerp

1. Op 11 juli 2025 werd door de Voorzitter van de Kamercommissie mobiliteit het advies van het BIPT gevraagd betreffende het voorstel van wet met nummer 0921/001 (zie bijlagen 1 & 2). Het advies wordt gevraagd tegen 1 september 2025.

2. Het wetsvoorstel beoogt een verplichting op te leggen om minstens één pakketautomaat te voorzien in elke Belgische gemeente.

3. Artikel 2 van het wetsvoorstel voorziet daartoe in een wijziging van artikel 16, §1 van de Postwet, luidende:

Art. 2

Artikel 16, § 1, van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten wordt aangevuld met een bepaling onder 4°, luidende:

"4° in elke gemeente dient zich minstens één pakketautomaat te bevinden."

4. De motivering van de stellers van het voorstel is dat pakketautomaten het gebruiksgemak voor de consument verhogen, en tevens bevorderend werken voor duurzame mobiliteit. Volgens de stellers van het voorstel blijft de spreiding van dergelijke automaten echter ongelijk. In het bijzonder wordt verwezen naar de situatie in Oost-Vlaanderen waar, volgens de stellers, 30% van de gemeenten nog geen pakketautomaat zou hebben. Over het hele Belgische grondgebied zouden 55 gemeenten nog niet beschikken over een pakketautomaat.

5. Het voorstel wil dit verhelpen.

6. Naast het BIPT werden ook bpost, de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Union des Villes et Communes de Wallonie (UVCW), Brulocalis, Febetra (Koninklijke Federatie van Belgische Transporteurs en Logistieke Dienstverleners), UPS (United Parcel Service), DPD (Dynamic Parcel Distribution), PostNL en de vakbonden om advies gevraagd.

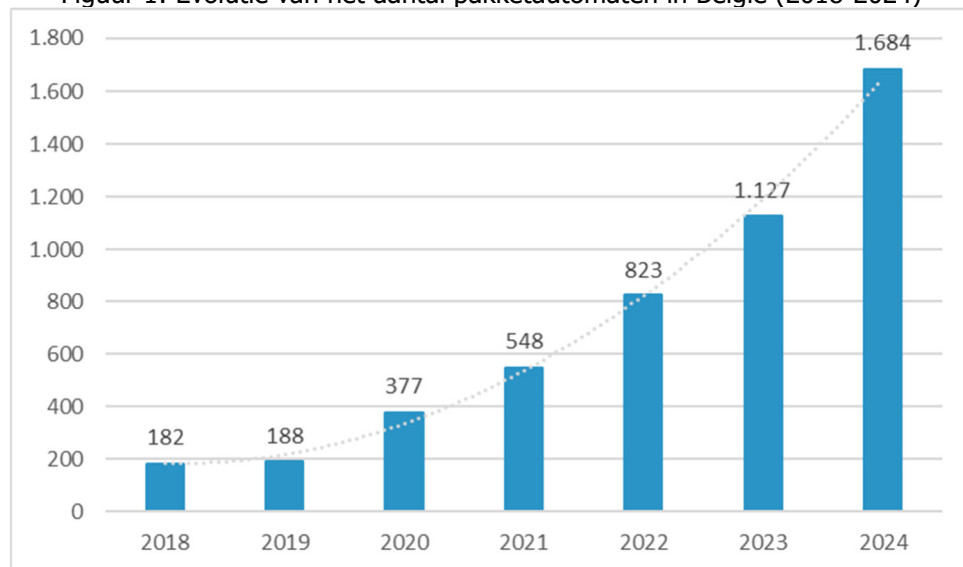
2. Analyse van het wetsvoorstel

2.1. Economische aspecten

2.1.1. Evolutie aantal pakketautomaten

7. Het aantal pakketautomaten is in België de laatste jaren significant toegenomen. Eind 2024 bedroeg het totale aantal pakketautomaten in België 1.684 stuks. Bijna tien keer zoveel als 6 jaar eerder.

Figuur 1: Evolutie van het aantal pakketautomaten in België (2018-2024)

Bron: BIPT

8. Bpost startte in 2014 met de uitbouw van een netwerk van pakketautomaten, en dit zowel voor verzending als ontvangst van pakketten.¹ Twee jaar later nam bpost een meerderheidsbelang in een Nederlands netwerk van pakketautomaten. Bpost stelde als doelstelling om het Belgische netwerk snel uit te breiden tot 450 pakketautomaten tegen eind 2018.² Anno 2020 heeft bpost het aantal locaties met pakketautomaten uitgebreid, tot 375 in totaal. In 2025 heeft bpost aangekondigd haar investeringen in pakketautomaten op te voeren, om te komen tot 2.500 pakketautomaten tegen het einde van dat jaar.³
9. Naast bpost beschikken ook DHL Express (enkel voor verzending van pakketten), Instabee en Mondial Relay over een netwerk van pakketautomaten, weliswaar op een beperktere schaal dan bpost. Niettemin beschikt Mondial Relay reeds over 300 pakketautomaten en zijn zij van plan daar in 2025 nog eens 500 stuks aan toe te voegen.⁴

¹ Jaarverslag bpost 2014: <http://corporate.bpost.be/~media/Files/B/Bpost/annual-reports/ar-2014.PDF>;

² Bpost press release (4 oktober 2017): http://corporate.bpost.be/media/press-releases/2017/04-10-2017?sc_lang=nl-BE;

³ <https://press.bpost.be/bpost-rondt-de-kaap-van-1500-pakjesautomaten-en-blijft-er-zes-per-dag-bijplaatsen>;

⁴ <https://www.hln.be/zandhoven/grootste-pakketautomaat-van-het-land-staat-sinds-kort-in-zandhoven-in-een-maand-werden-hier-al-tweeduizend-pakjes-opgehaald~a15bd663/>.

10. Het BIPT betwijfelt niet dat de evolutie naar meer pakketautomaten mogelijk een betere dienstverlening met zich meebrengt, alhoewel uit gesprekken met operatoren blijkt dat sommige onder hen net omwille van dienstverlening (hulp, bijstand als eerste contactpunt, een zekere flexibiliteit in capaciteit tijdens piekmomenten, enzovoort) blijven inzetten op bemande punten. Wel kan de vraag worden gesteld, gelet op de hierboven geschetste evolutie, of een wettelijke verplichting noodzakelijk is, aangezien uit het bovenstaande duidelijk blijkt dat de evolutie naar meer pakketautomaten is ingezet, en België bovendien ook kan terugvallen op een ruim netwerk van bemande punten (zie verder). Indien de marktwerking aanleiding geeft tot meer pakketautomaten, lijkt een wettelijk ingrijpen voorbarig te zijn.
11. In het bijzonder wijst het BIPT nog op het zogenaamde 'first mover-voordeel', dat een belangrijk gegeven is in de markt van de pakketautomaten. Dit is een competitief voordeel dat een speler kan genieten door als eerste een marktsegment te bedienen of een strategische stap te zetten. Gegeven de beperkte publieke ruimte en een beperkt aantal commercieel meest voordelige locaties, zorgt dit er mede voor dat operatoren er baat bij hebben snel een netwerk van pakketautomaten uit te breiden, ook zonder wettelijke verplichting.
12. Een bijkomende incentive voor postoperatoren⁵ voor een ruim netwerk van postale punten, en aldus ook pakketautomaten, komt er omwille van het aspect duurzaamheid, gedreven door met name de doelstellingen in de CSRD-richtlijn.⁶ Immers, door de bundeling van leveringen op éénzelfde locatie kunnen operatoren hun eigen emissies voor bedeling (zogenaamde categorie 1) verlagen. Dit is ook het geval voor bpost dat ook additionele duurzaamheidsdoelstellingen heeft via het 7e beheerscontract^{7,8} dat met name 'Hoofdstuk 2: Duurzaam ondernemen' bevat, alsook via het bijbehorend 'Handvest Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen'⁹: "*Concreet verbindt bpost zich ertoe de koolstofemissies van bpost NV met meer dan 60 % te verminderen ten opzichte van de prognoses voor het jaar 2030 en bijna met de helft ten opzichte van de huidige emissies in de emissiecategorieën 1 en 2.*" Naast aanpassingen aan het wagenpark, kan ook een ruim postaal netwerk -dat veelvuldig wordt gebruikt- helpen bij het behalen van duurzaamheidsdoelstellingen. Dit zal aldus de uitbouw van een dergelijk netwerk, waaronder pakketautomaten, stimuleren.
13. Tot op heden stelt het BIPT bovendien vast dat de groei van het netwerk aan pakketautomaten sneller verloopt dan de toename in gebruik. Anno 2023¹⁰ bleek nog steeds dat ongeveer 77% van alle verzonden pakketten en expreszendingen aan huis (op adres en niet in afhaalpunten) worden geleverd. Bemande postale punten zijn goed voor ongeveer 20%, terwijl pakketautomaten ongeveer 2% van het volume ontvangen. Deze verhoudingen bleven relatief constant overheen de laatste jaren, waarbij levering aan huis dus het populairst blijft maar we niettemin een incrementele stijging in het (relatieve) gebruik van pakketautomaten zien.

⁵ Rekening houdend met de verplaatsingen die een consument dient te doen, dient de ecologische impact van pakketautomaten genuanceerd te worden. Zie infra rnr 17;

⁶ https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en;

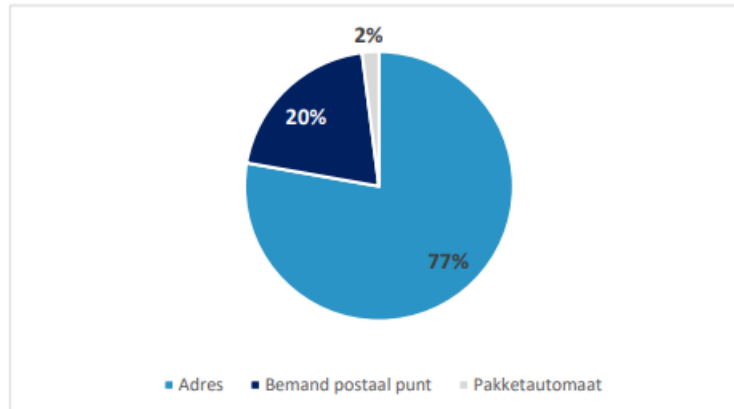
⁷ Zie ook infra rnr 28 en volgende;

⁸ Koninklijk besluit tot goedkeuring van het zevende beheerscontract tussen de Staat en de naamloze vennootschap van publiek recht bpost voor de periode 2022-2026;

⁹ [20210914 Charter CSR_NL.pdf](#). Zie punt 3;

¹⁰ <https://www.bipt.be/consumenten/publicatie/mededeling-van-23-september-2024-betreffende-het-observatorium-van-de-markt-voor-postactiviteiten-in-belgie-voor-2023>.

Figuur 2: Verhouding levering op adres, bemand postaal punt en pakketautomaat (2023)

Bron: BIPT

2.1.2. Spreiding pakketautomaten en andere postale punten

14. In 2024 komt het aantal pakketautomaten gemiddeld gezien neer op één locatie met een pakketautomaat per 18,1 km² of per 7.014 inwoners. Ter vergelijking, vijf jaar eerder was dit nog slechts één locatie per 164,1 km² of per 61.361 inwoners. Wel is het zo dat pakketautomaten nog steeds voornamelijk te vinden zijn in centrumsteden en in dichter bevolkte gebieden. Er mag echter niet uit het oog worden verloren dat er verschillende soorten postale toegangspunten bestaan. Zo zijn er de fysieke kantoren van bpost, maar ook de postpunten, uitgebaat door derden, waar postoperatoren een beroep op doen. Eind 2024 beschikten alle postoperatoren in België gezamenlijk over 9.834 bemande punten.¹¹ Dit geeft voor eind 2024 in totaal gemiddeld één bemand punt per 3,1 km² of per 1.201 inwoners.
15. Bpost is bovendien, op basis van het 7de beheerscontract voor Diensten van Algemeen Economisch Belang, verplicht om in elke gemeente minstens één postkantoor uit te baten. Op die manier hebben burgers over het gehele grondgebied de mogelijkheid pakketten te verzenden en op te halen, ook in de afwezigheid van een pakketautomaat. Het dient te worden erkend dat een pakketautomaat wel een zekere mate van flexibiliteit biedt aan de burger, aangezien deze niet onderhevig is aan openings- en sluitingsuren en veel beperkter is in omvang.
16. Het BIPT merkt daarom op dat, ondanks het feit dat in bepaalde, eerder landelijke gemeenten, op dit moment een pakketautomaat ontbreekt, de afwezigheid van een pakketautomaat niet noodzakelijk een lacune in de dienstverlening naar de burger vormt, gelet op de bestaande alternatieven.

¹¹ Hierbij dienen we weliswaar op te merken dat dezelfde locaties meermaals kunnen voorkomen. Het kan immers voorkomen dat bepaalde bemande punten, zoals krantenwinkels of benzinestations, voor meer dan één operator werken. We zien de laatste jaren bijvoorbeeld dat in bijna 3 op 10 gevallen de straatnaam en huisnummer van een bemand punt meermaals voorkomen in de database.

17. Daarnaast moet de ecologische impact van een pakketautomaat genuanceerd worden wanneer we het volledige plaatje bekijken inclusief de verplaatsing van de ontvanger. De winsten op het vlak van duurzaamheid zijn daardoor afhankelijk van verschillende factoren. In het bijzonder in landelijke, minder dichtbevolkte gemeenten, kan een thuislevering zelfs een meer ecologische optie zijn doordat de postale operatoren leveringen maximaal proberen te bundelen en het onmogelijk is –gegeven de afstanden– om eenzelfde dichtheid van het postaal netwerk per inwoner aan te houden in vergelijking met stedelijke, dichtbevolkte omgevingen. Particulieren die vervolgens zelf een zekere afstand tot een postaal punt dienen af te leggen, kan –in het geval het pakket niet ‘en route’ kan worden opgehaald– de duurzaamheid van dergelijke punten negatief beïnvloeden. Duurzaamheidsvoordelen van pakketautomaten worden dus verwacht vaker gerealiseerd te worden in stedelijke en dichtbevolkte gebieden. Wat consumentenbewegingen betreft, gelden voor België dan ook welbepaalde vuistregels die door Mommens & Cauwelier werden weergegeven in “De duurzaamheidsimpact van online leveringen op postcodeniveau in België (2025)”.¹²

2.2. Juridische analyse

2.2.1. Situering wetsvoorstel binnen huidig juridisch kader

18. Het wetsvoorstel voegt een nieuw punt 4 toe in artikel 16, §1 van de Postwet. Het voorgestelde punt 4 verplicht de aanbieder van de universele dienst om minstens één pakketautomaat per gemeente te voorzien.
19. De Postwet definieert “pakjesautomaat” als volgt:
- “Art. 2. 35° “pakketautomaat”: een geautomatiseerd toestel met kluisen dat in staat stelt pakketten te ontvangen, te versturen of terug te sturen.”.*
20. Artikel 16 van de Postwet bevat momenteel de volgende verplichtingen:
- “Art. 16. § 1. De levering van de universele dienst brengt de volgende verplichtingen met zich mee :*
- 1° in elke gemeente van het Rijk, met inbegrip van fusiegemeenten die op 31 december 1971 een afzonderlijke bestuurlijke eenheid vormden, dient zich ten minste één toegangspunt te bevinden voor het deponeren van postzendingen bedoeld in artikel 15, § 1;*
- 2° per gemeente dient er minimaal vijf dagen per week ten minste één lichting vanuit elk toegangspunt en één bestelling van die postzendingen bedoeld in artikel 15, § 1, te geschieden, behalve op zondag en wettelijke feestdagen en behalve in geval van uitzonderlijke omstandigheden;*
- 3° bij de bestelling van de postzendingen bedoeld in artikel 15, § 1, moeten alle woningen van het Rijk worden betrokken voor zover zij voorzien zijn van een brievenbus binnen*

¹² <https://vervoerslogistiekewerkdagen.com/wp-content/uploads/2025/03/DE-DUURZAAMHEIDSIMPACT-VAN-ONLINE-LEVERINGEN-OP-POSTCODE-NIVEAU-IN-BELGIE.pdf>.

handbereik geplaatst aan de grens van de openbare weg en beantwoordend aan de reglementering uitgevaardigd door de minister, op voorstel van het Instituut, of een particuliere pakketbus, die beantwoordt aan de reglementering uitgevaardigd door de minister, op voorstel van het Instituut.

[...].”

21. Het huidige artikel 16 van de Postwet bevat de verplichtingen die worden opgelegd aan de postoperator die de “universele postdienst” verleent.
22. De universele postdienst is een aantal postdiensten waarvan wettelijk bepaald is dat deze moeten worden aangeboden over het hele grondgebied, toegankelijk moeten zijn voor iedereen en dit tegen redelijke en gelijke tarieven. Artikel 15 van de Postwet bevat de diensten¹³ die vallen binnen de werkingssfeer van de universele dienst. Dit gaat voornamelijk over welke postzendingen (pakketten en brieven) binnen het toepassingsgebied vallen. Artikel 16 bevat op haar beurt de minimumvoorwaarden waaraan het verlenen van de universele dienst moet voldoen. Aldus brengt het wetsontwerp, door een wijziging van artikel 16, het aanbieden van minimaal één pakketautomaat binnen de minimale verplichtingen van de universele dienst.
23. Bpost is op dit moment aangewezen als universele dienstverlener. Ze levert deze universele diensten via het beheerscontract betreffende de universele postdienst gesloten, tussen de Belgische Staat en bpost.¹⁴ (2e beheerscontract). Om de 5 jaar wordt dit beheerscontract vernieuwd. Het huidige contract loopt tot eind 2028.
24. Naast de universele postdienst, levert bpost ook Diensten van Algemeen Economisch Belang. Dit zijn diensten die het algemeen belang dienen, maar die de markt onder gewone omstandigheden niet zou aanbieden, bij gebrek aan economische levensvatbaarheid. Om die reden worden deze diensten toevertrouwd aan een bepaalde dienstverlener, waarvoor deze van de Staat een vergoeding ontvangt. De in deze context belangrijkste Dienst van Algemeen Economisch Belang is het retailnetwerk van bpost, zijnde de eigen postkantoren van bpost en de postpunten (uitgebaat door derden waarbij diensten in naam en voor rekening van bpost worden verleend).
25. De postdiensten van algemeen economisch belang worden in een afzonderlijk beheerscontract tussen bpost en de Belgische Staat geregeld.¹⁵

¹³ In de Postwet “verrichtingen” genoemd. Het gaat om:

1° het ophalen, het sorteren, het vervoer en de distributie van postzendingen tot 2 kg;

2° het ophalen, het sorteren, het vervoer en de distributie van de tegen enkelstuktarieven aangeboden postpakketten tot 10 kg;

3° de distributie van de tegen enkelstuktarieven aangeboden postpakketten ontvangen vanuit andere lidstaten tot 20 kg;

4° de diensten in verband met aangetekende zendingen en zendingen met aangegeven waarde.

¹⁴ Koninklijk Besluit van 9 november 2023 tot goedkeuring van het beheerscontract tussen de Staat en de naamloze vennootschap van publiek recht bpost betreffende de universele postdienstverplichtingen voor de periode 2024-2028;

¹⁵ Koninklijk Besluit van 30 juli 2022 tot goedkeuring van het zevende beheerscontract tussen de Staat en de naamloze vennootschap van publiek recht bpost voor de periode 2022-2026.

2.2.2. Juridische implicaties verplichting

26. Indien de wetgever het opportuun acht om een verplichting in te voeren om een minimumaantal pakketautomaten per gemeente te voorzien, heeft dit een aantal juridische implicaties.
27. Voor het vervolg van dit advies wordt ervan uitgegaan dat, aangezien bpost reeds de universele dienst levert (tot en met 2028) en tevens bepaalde diensten van algemeen economisch belang levert (tot en met 2026), bpost de aangewezen operator voor deze nieuwe verplichting zal zijn.

2.2.2.1. *Universele Dienst versus Dienst van Algemeen Economisch Belang*

28. In de eerste plaats moet worden bepaald of deze nieuwe verplichting zuiver onderdeel zal uitmaken van de universele postdienst of dat ze een dienst van algemeen economisch belang zal zijn.
29. De formulering van het wetsvoorstel brengt deze nieuwe verplichting onder de universele dienstverlening. Aangezien een nieuwe verplichting in het kader van de universele dienst wordt beoogd dringt een wijziging van het beheerscontract zich op. In het bijzonder gelet op artikel 12.2 van het 2^e beheerscontract, dat stelt dat bpost niet onderworpen is aan andere verplichtingen die voortvloeien uit haar aanduiding als universele dienstverlener dan die vermeld in de hoofdstukken II en III van het huidige contract.
30. Een herziening van het 2e beheerscontract betreffende de universele postdienst lijkt dus noodzakelijk.
31. Naast de mogelijkheid om deze verplichting te organiseren via de universele dienstverlening, kan worden overwogen om het aanbieden van minstens één pakketautomaat, te organiseren via het beheerscontract tussen bpost en de Belgische Staat, dat de diensten van algemeen economisch belang regelt¹⁶ (7e beheerscontract).
32. Het 7e beheerscontract tussen bpost en de Belgische Staat bepaalt dat bpost een retail-netwerk van postale punten in stand dient te houden. In concreto bevat dit de klassieke postkantoren maar eveneens andere "postpunten". Dit zijn locaties die worden uitgebaat door derde partijen, maar waar postdiensten worden aangeboden voor rekening en in naam van bpost. Conform artikel 10.4. van het 7e beheerscontract dient bpost minstens 650 postkantoren uit te baten, waarvan minstens één in elke gemeente van België. In totaal dient bpost, voor de duur van het contract, 1.300 postale servicepunten te voorzien.
33. De verplichting die het wetsvoorstel wenst in te voeren is qua formulering en doelstelling zeer gelijkaardig aan deze reeds bestaande verplichting in het 7e beheerscontract.
34. Het BIPT geeft daarom aan dat het vanuit juridisch oogpunt logischer zou zijn om deze nieuwe verplichting in te bedden als dienst van algemeen economisch belang eerder dan als deel van de universele dienst. Dit omdat pakketautomaten gelijkenissen vertonen met het retail-netwerk van bpost, dat reeds een dienst van algemeen economisch belang is. Dit

¹⁶ En dus onderscheiden moet worden van het 2^e beheerscontract dat de universele dienst regelt.

zou ook tot gevolg hebben dat een wijziging van de Postwet niet nodig is en dat, indien in de toekomst zou blijken dat deze verplichting overbodig is geworden, deze verplichting eenvoudiger kan worden gewijzigd of opgeheven, aangezien een wetswijziging niet nodig is. Bovendien kunnen in een beheerscontract de verdere modaliteiten van een dergelijke verplichting, inclusief de vergoeding (zie infra punt 2.2.2.2.) in concreto worden uitgewerkt. Een wijziging van het 7e beheerscontract is dan wel aangewezen, aangezien het huidige beheerscontract geen bepalingen in verband met pakketautomaten bevat.

35. De uiteindelijke beoordeling, een nieuwe verplichting onder de universele dienst of als een dienst van algemeen economisch belang, komt echter aan de wetgever toe.

2.2.2.2. Vergoeding

36. Aangezien een nieuwe verplichting wordt opgelegd dient te worden bepaald of en in welke mate hiervoor een vergoeding verschuldigd is vanwege de Staat. Ook hier is het onderscheid tussen universele dienstverlening en diensten van algemeen economisch belang relevant.
37. Indien de verplichting ingebed wordt in de universele dienst: bpost heeft conform artikel 23 en 24 van de Postwet de mogelijkheid om een vergoeding te vragen vanwege de Staat, voor het leveren van de universele postdienst. Dit is alleen mogelijk indien het verlenen van de universele dienst een onredelijke financiële last vormt voor bpost. Conform artikel 23 van de Postwet berekent bpost daartoe elk jaar de nettokosten van het leveren van de universele dienst. Blijken deze kosten onredelijk, dan dient de Staat bpost te vergoeden. Het BIPT verifieert deze berekeningen.
38. Het invoeren van de verplichting uit het wetsvoorstel kan tot gevolg hebben dat de nettokosten stijgen, waardoor bpost gerechtigd wordt op een (hogere) vergoeding vanwege de Staat. Op dit moment is het echter niet mogelijk een inschatting van deze mogelijk hogere kost te geven.
39. Dienst van algemeen economisch belang: Indien de verplichting zou worden ingebed in het beheerscontract betreffende de diensten van algemeen economisch belang, is mogelijks ook een vergoeding aan bpost verschuldigd vanwege de Staat. De berekeningsmethode is gelijkaardig aan die van de universele dienst. De nettokost noodzakelijk voor het aanbieden van de dienst van algemeen economisch belang wordt berekend en wordt daarna vergeleken met de nettokosten voor een dienstverlener die geen diensten van algemeen economisch belang levert, rekening houdend met een redelijke winst.
40. De vergoedingen voor het aanbieden van diensten van algemeen economisch belang, worden ex post berekend. De Staat betaalt echter een voorschot aan bpost onder het huidige beheerscontract.

2.2.2.3. Openstelling andere operatoren

41. Een relevante vraag is of deze pakketautomaten, die mogelijks (onrechtstreeks) worden gefinancierd met staatsmiddelen, dienen te worden opengesteld voor andere spelers. Zowel indien de verplichting ingebed wordt in de universele dienst als in de dienstverlening van algemeen economisch belang bestaat de mogelijkheid tot het openstellen (onder

bepaalde voorwaarden) van (een deel van) de postinfrastructuur die onder de universele dienst of dienstverlening van algemeen economisch belang valt.

42. Het BIPT wijst erop dat, alvorens deze verplichting in te voeren, dient te worden bekeken of een dergelijke openstelling wenselijk of noodzakelijk is, in het licht van de marktomstandigheden.

2.2.2.4. *Andere modaliteiten*

43. Het wetsvoorstel bepaalt niet welke capaciteit deze automaten dienen te hebben. Niet elke gemeente zal immers nood hebben aan een automaat met dezelfde capaciteit. Noch bepaalt het volgens welke criteria dit kan worden bepaald of wie deze beoordeling kan maken. Wordt deze opportuniteitsbeoordeling aan bpost overgelaten, of wordt hier controle op uitgeoefend?

2.2.2.5. *Inwerkingtreding en evaluatie wet*

44. Verder treedt deze nieuwe verplichting in werking 6 maanden na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Het BIPT stelt zich de vraag wat dit concreet betekent. Dient bpost binnen de 6 maanden na de publicatie in het Staatsblad in elke Belgische gemeente aan automaat te hebben voorzien? En wat gebeurt er indien bpost hier niet in slaagt? Er dient op te worden gewezen dat het plaatsen van een automaat niet altijd even evident is. In bepaalde gevallen worden dergelijke automaten immers op privédomein geplaatst, wat een onderhandeling vergt. Ook indien een dergelijke automaat op openbaar domein terecht komt, dient wellicht een onderhandeling plaats te vinden. Daarnaast dienen de behoeften in kaart te worden gebracht per gemeente. Een stad zal immers nood hebben aan grotere automaten dan een rurale gemeente. De vraag kan worden gesteld of een termijn van 6 maanden in dat opzicht realistisch is.
45. Verder bevat het voorstel geen ex-post evaluatie. Gelet op de snelle evoluties in de markt van de pakketautomaten (zie punt 2.1.1.), lijkt het opportuun deze verplichting te evalueren 1 jaar na haar inwerkingtreding.

3. Conclusie

46. Het BIPT is van mening dat, gelet op de marktevoluties geschetst in punt 2.1. en het nog relatief beperkt gebruik van pakketautomaten, een wettelijke verplichting ten aanzien van bpost om in elke gemeente één pakketautomaat te voorzien, voorbarig is. Indien er aangetoond kan worden dat er een werkelijke behoefte aan minimaal één pakketautomaat per gemeente bestaat, en de vrije marktwerking niet tot het gewenste resultaat leidt, zou kunnen overwogen worden om wettelijk in te grijpen. Dit lijkt op dit moment prima facie echter niet het geval te zijn. Bovendien zitten de netwerken van pakketautomaten momenteel nog volop in een expansiefase, waardoor het voorbarig lijkt om nu reeds een wettelijk minimum op te leggen.
47. Indien blijkt dat een wettelijke verplichting wel degelijk noodzakelijk is om bepaalde doelstellingen te bereiken, adviseert het BIPT om eerst grondig te bestuderen of deze verplichting een onderdeel dient te zijn van de universele dienstverlening, dan wel onderdeel dient te zijn van de diensten van algemeen economisch belang. Beide opties worden binnen een eigen juridisch kader geregeld, inclusief een eigen vergoedingswijze. Daarnaast dient te worden nagedacht over een mogelijke, geconcretiseerde (naar toegangsvoorwaarden, werking, vergoeding, enzovoort) openstelling van de pakketautomaten naar andere spelers toe (gelet op het *first mover*-voordeel en de staatsfinanciering), evenals over de inwerkingtreding en evaluatie van deze verplichting.
48. Ten slotte wenst het BIPT de aandacht te vestigen op het feit dat FOD Economie recent een openbare raadpleging heeft gelanceerd in verband met de modernisering van de Postwetgeving, met als deadline 15 augustus 2025. Het kan nuttig zijn de resultaten van deze bevraging mee in overweging te nemen.

Bernardo Herman
Lid van de Raad

Peggy Valcke
Lid van de Raad

Stefaan Vyverman
Lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
Voorzitter van de Raad

4. Bijlagen

4.1. Bijlage 1 – Vraag Kamercommissie

<p>Geachte heer, Geachte mevrouw,</p> <p>De commissie voor Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale Instellingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft de bespreking aangevat van het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten, teneinde in iedere gemeente een pakketautomaat te bekomen (DOC 56 0921/001).</p> <p>De commissie heeft beslist om met het oog op de verdere bespreking ervan uw advies te willen inwinnen over dit wetsvoorstel.</p> <p>Zou het mogelijk zijn om een schriftelijk advies te verlenen tegen <u>maandag 1 september 2025</u>?</p> <p>Ter informatie, worden om een advies verzocht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>bpost</i>; • <i>Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BIPT)</i>; • <i>Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)</i>; • <i>Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)</i>; • <i>Union des Villes et Communes de Wallonie (UVCW)</i>; • <i>Brulocalis</i>; 	<p>Cher Monsieur, Chère Madame,</p> <p>La commission de la Mobilité, des Entreprises publiques et des Institutions fédérales de la Chambre des représentants a entamé l'examen de la proposition de loi modifiant la loi du 26 janvier 2018 relative aux services postaux, en vue de doter toutes les communes d'un distributeur de colis (DOC 56 0921/001).</p> <p>La commission estime qu'il serait utile de recueillir vos commentaires sur cette proposition de loi.</p> <p>Dans ce cadre, pourriez-vous nous communiquer un avis écrit pour le <u>lundi 1 septembre 2025</u> ?</p> <p>Pour votre information, un avis écrit est demandé aux personnes et organisations suivantes :</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>bpost</i>; • <i>Institut belge des services postaux et des télécommunications (IBPT)</i>; • <i>Autorité belge de la Concurrence (ABC)</i>; • <i>Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)</i>; • <i>Union des Villes et Communes de Wallonie (UVCW)</i>; • <i>Brulocalis</i>;
---	--

<ul style="list-style-type: none">• <i>Febetra (Koninklijke Federatie van Belgische Transporteurs en Logistieke Dienstverleners);</i>• <i>UPS (United Parcel Service);</i>• <i>DPD (Dynamic Parcel Distribution);</i>• <i>PostNL;</i>• <i>Vakbonden.</i> <p>Het secretariaat van de commissie staat uiteraard te uwer beschikking, mocht u vragen hebben of meer informatie wensen.</p> <p>Ik dank u bij voorbaat voor uw waardevolle medewerking.</p> <p>Met vriendelijke groeten,</p> <p>Namens de heer Frank Troosters, voorzitter van de commissie voor Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale Instellingen,</p> <p>Commissiesecretariaat</p> <p>comm.infra@dekamer.be</p> <p>David Modrzewski – T : +32 2 549 90 02 – Aman Sadat – T : +32 2 549 81 21– Kevin Desmet – T : +32 2 549 88 74</p>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Febetra (la Fédération belge des transporteurs et des prestataires de services logistiques)</i>• <i>UPS (United Parcel Service);</i>• <i>DPD (Dynamic Parcel Distribution);</i>• <i>PostNL;</i>• <i>les syndicats.</i> <p>Le secrétariat de la commission se tient à votre disposition pour tout renseignement complémentaire (voir les coordonnées ci-dessous).</p> <p>En vous remerciant d’avance pour votre précieuse collaboration, je vous prie d’agréer, cher Monsieur, Chère Madame, l’assurance de ma considération distinguée.</p> <p>Pour M. Frank Troosters, président de la commission de la Mobilité, des Entreprises publiques et des Institutions fédérales,</p> <p>Secrétariat de la commission</p> <p>comm.infra@lachambre.be</p> <p>David Modrzewski – T : +32 2 549 90 02 – Aman Sadat – T : +32 2 549 81 21– Kevin Desmet – T : +32 2 549 88 74</p>
--	---

4.2. Bijlage 2 – Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten, teneinde in iedere gemeente een pakketautomaat te bekomen

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

6 juni 2025

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet
van 26 januari 2018 betreffende
de postdiensten, teneinde in iedere gemeente
een pakketautomaat te bekomen**

(ingediend door mevrouw Nele Daenen)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

6 juin 2025

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 26 janvier 2018
relative aux services postaux,
en vue de doter toutes les communes
d'un distributeur de colis**

(déposée par Mme Nele Daenen)

SAMENVATTING

Om de toegankelijkheid, de duurzaamheid en de gelijkheid in pakketleveringen te bevorderen, voorziet dit wetsvoorstel in de beschikbaarheid van minstens één pakketautomaat in elke Belgische gemeente.

RÉSUMÉ

Afin de promouvoir l'accessibilité, la durabilité et l'équité de la livraison de colis, cette proposition de loi prévoit la mise à disposition d'au moins un distributeur de colis dans chaque commune belge.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De digitalisering van onze economie en maatschappij heeft geleid tot een aanzienlijke toename van het aantal onlineaankopen. Volgens cijfers van de Federale Overheidsdienst Economie deed in 2023 meer dan 75 % van de Belgen een aankoop via het internet, wat beduidend hoger ligt dan het Europese gemiddelde van 69,6 %. Deze trend is zichtbaar in alle leeftijdscategorieën en neemt jaar na jaar toe. Met de groei van de e-commerce stijgt ook de nood aan efficiënte, toegankelijke en duurzame leveringsmethoden.

Pakketautomaten – geautomatiseerde toestellen die 24/7 toegankelijk zijn – bieden een antwoord op deze nood. Ze stellen burgers in staat om hun pakjes op eigen tempo af te halen, zonder zich te moeten schikken naar openingsuren of leveringsmomenten. Dit verhoogt niet alleen het gebruiksgemak voor de consument, maar bevordert ook de duurzame mobiliteit. Door pakjes af te halen op een centraal punt, vaak te voet of met de fiets, verminderen het aantal gereden kilometers en de bijhorende CO₂-uitstoot. Bovendien zorgen deze automaten voor minder verkeersdruk in woonwijken.

Ondanks de duidelijke meerwaarde, blijft de spreiding van pakketautomaten ongelijk. In februari 2025 telde België 1313 pakketautomaten, een significante stijging ten opzichte van 141 in 2016. Toch zijn er nog steeds 55 gemeenten – vaak kleinere, landelijke – waar geen enkele pakketautomaat beschikbaar is. Zo ontbreekt in bijna 30 % van de Oost-Vlaamse gemeenten een dergelijk toestel, wat een duidelijke lacune vormt in de dienstverlening.

Het regeerakkoord benadrukt het belang van een voldoende spreiding van de postdiensten. Dit wetsvoorstel wil hier concreet invulling aan geven door erin te voorzien dat er in elke Belgische gemeente minstens één pakketautomaat beschikbaar is. Op die manier wordt het recht op de nabijheid van dienstverlening versterkt, worden sociale ongelijkheden verkleind en wordt een duurzamer distributiemodel gecreëerd.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La numérisation de notre économie et de notre société a entraîné une augmentation considérable du nombre d'achats en ligne. Selon les chiffres du Service public fédéral Économie, plus de 75 % des Belges ont effectué un achat sur Internet en 2023, un chiffre nettement supérieur à la moyenne européenne, qui s'élève à 69,6 %. Cette tendance se manifeste dans toutes les tranches d'âge et continue de croître d'année en année. Avec l'essor du commerce électronique, le besoin de modes de livraison efficaces, accessibles et durables se fait également de plus en plus pressant.

Les distributeurs de colis – des dispositifs automatisés accessibles 24 heures sur 24 et 7 jours sur 7 – constituent une réponse concrète à ce besoin croissant. Ils permettent aux citoyens de récupérer leurs colis à leur propre rythme, sans devoir se plier à des horaires d'ouverture ou à des créneaux de livraison. Ce système améliore non seulement la commodité pour le consommateur, mais contribue également à une mobilité plus durable. En retirant leurs colis dans un point central, souvent accessible à pied ou à vélo, les citoyens réduisent le nombre de kilomètres parcourus en voiture, ce qui diminue d'autant les émissions de CO₂. En outre, ces distributeurs automatiques permettent de réduire le passage répété de véhicules de livraison dans les quartiers résidentiels.

En dépit de leur valeur ajoutée évidente, ces distributeurs de colis demeurent inégalement répartis sur le territoire. En février 2025, la Belgique en comptait 1313, soit une progression significative par rapport aux 141 unités recensées en 2016. Cependant, 55 communes – souvent rurales et de plus petite taille – ne disposent toujours d'aucun dispositif de ce type. À titre d'exemple, près de 30 % des communes de Flandre orientale ne sont pas encore équipées d'un distributeur, ce qui constitue clairement une lacune du service.

L'accord de gouvernement souligne l'importance d'une répartition suffisante des services postaux sur l'ensemble du territoire. La présente proposition de loi entend traduire concrètement cet objectif en prévoyant la mise à disposition d'au moins un distributeur de colis dans chaque commune belge. Cette mesure contribue à renforcer le droit à un service de proximité, à réduire les inégalités sociales et à favoriser un modèle de distribution plus durable.

Dit voorstel betreft een wijziging van artikel 16, § 1, van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten¹, waarbij expliciet wordt opgenomen dat er in elke gemeente minstens één pakketautomaat beschikbaar moet zijn.

Concluderend hoopt dit voorstel een bijdrage te leveren aan een meer inclusieve en toekomstgerichte logistieke infrastructuur voor alle burgers van ons land.

Nele Daenen (Vooruit)

À cet effet, la présente proposition modifie l'article 16, § 1er, de la loi du 26 janvier 2018 relative aux services postaux¹, en y insérant explicitement l'obligation de mettre à disposition au moins un distributeur de colis dans chaque commune belge.

Elle entend ainsi contribuer à la mise en place d'une infrastructure logistique plus inclusive et tournée vers l'avenir, au bénéfice de l'ensemble des citoyens de notre pays.

¹ Wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 februari 2018.

¹ Loi du 26 janvier 2018 relative aux services postaux, publiée au *Moniteur belge* du 9 février 2018.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 16, § 1, van de wet van 26 januari 2018 betreffende de postdiensten wordt aangevuld met een bepaling onder 4°, luidende:

“4° in elke gemeente dient zich minstens één pakketautomaat te bevinden.”

Art. 3

Deze wet treedt in werking zes maanden na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

16 mei 2025

Nele Daenen (Vooruit)

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 16, § 1er, de la loi du 26 janvier 2018 relative aux services postaux est complété par un 4° rédigé comme suit:

“4° toutes les communes sont pourvues d'au moins un distributeur de colis.”

Art. 3

La présente loi entre en vigueur six mois après sa publication au *Moniteur belge*.

16 mai 2025